Projekt

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE PUŁTUSKIM NA LATA 2027 - 2029

Pułtusk, 2026

Wprowadzenie

Poczucie bezpieczeństwa, stabilizacja emocjonalna oraz prawidłowe warunki bytowe stanowią fundament rozwoju każdego dziecka. Rodzina jest naturalnym i najbardziej sprzyjającym środowiskiem wychowawczym. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina biologiczna traci możliwość należytego wypełniania swoich funkcji opiekuńczych, publicznym obowiązkiem jest zapewnienie dzieciom ochrony i opieki w ramach systemu pieczy zastępczej.

Niniejszy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2027 - 2029 określa strategię działań w obszarze zabezpieczenia potrzeb najmłodszych mieszkańców, którzy zostali pozbawieni właściwej opieki rodzicielskiej. Dokument ten stanowi ramy planistyczne i diagnostyczne, wyznaczające kierunki w zakresie pieczy zastępczej, ze szczególnym uwzględnieniem priorytetowej roli jej rodzinnych form w nadchodzącym trzyletnim okresie perspektywy strategicznej, ale również rozpatrującym potrzeby dotyczące utworzenia instytucjonalnych form pieczy nad dzieckiem.

Kluczowym filarem i głównym priorytetem programu jest aktywne pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Działania zostaną skoncentrowane na promocji rodzicielstwa zastępczego, budowaniu pozytywnego wizerunku tej roli w społeczności lokalnej oraz sprawnej realizacji procedur kwalifikacyjnych. Równolegle wysiłki organizatora pieczy zastępczej będą nakierowane na optymalne wykorzystanie dostępnych instrumentów wsparcia - w tym pomocy finansowej przewidzianej ustawą, bieżącej współpracy z koordynatorami oraz ułatwiania dostępu do poradnictwa specjalistycznego w ramach istniejących zasobów lokalnych instytucji.

Wdrażanie założeń niniejszego dokumentu opiera się na partnerskiej współpracy instytucji pomocy społecznej, organizacji pozarządowych oraz lokalnej społeczności. Realizacja programu w zakładanej perspektywie czasowej pozwoli na systematyczną rozbudowę bazy rodzinnych form opieki, tworząc dla dzieci bezpieczne i stabilne środowisko codzienne.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2027 - 2029 został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku, które zostało wyznaczone przez Starostę na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Stanowi on kontynuację działań podjętych w Programie obowiązującym w latach 2024 - 2026, a także jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pułtuskim na lata 2023 - 2030.

Podstawa prawna programu

Realizacja zadań związanych z funkcjonowaniem pieczy zastępczej uregulowana jest przede wszystkim w następujących aktach prawnych:

- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- ✓ Konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.
- ✓ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- ✓ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Organizacja pieczy zastępczej

System pieczy zastępczej uwzględnia trzy poziomy oddziaływania: Gmina, Powiat, Samorząd Województwa. Od 2011 r., kiedy w życie weszła ustawa funkcjonuje następujący podział kompetencji w zakresie wspierania dziecka i rodziny oraz systemu pieczy zastępczej:

SAMORZĄD GMINNY	**PRACA Z RODZINĄ**
	POMOC W OPIECE I WYCHOWANIU DZIECKA
SAMORZĄD POWIATOWY	**RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**
	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA
	USAMODZIELNIENIA
SAMORZĄD WOJEWÓDZKI	**ADOPCJE**
	REGIONALNE PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - TERAPEUTYCZNE
	INTERWENCYJNE OŚRODKI PREADOPCYJNE

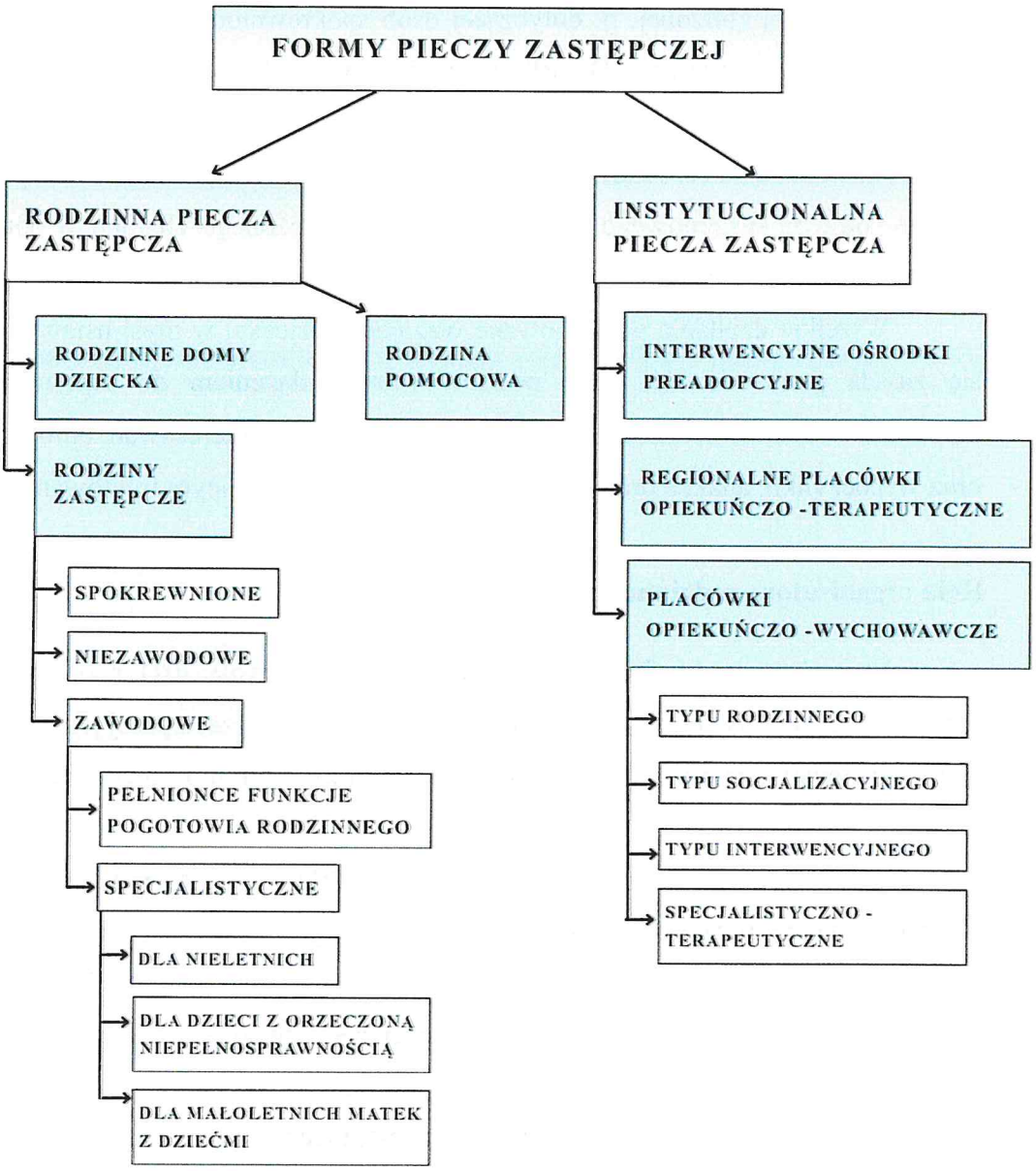
FORMY PIECZY ZASTĘPCZEJ
RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA
INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA
RODZINNE DOMY DZIECKA
RODZINA POMOCOWA
RODZINY ZASTĘPCZE
SPOKREWNIONE
NIEZAWODOWE
ZAWODOWE
PEŁNIONCE FUNKCJE POGOTOWIA RODZINNEGO
SPECJALISTYCZNE
DLA NIELETNICH
DLA DZIECI Z ORZECZONĄ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ
DLA MAŁOLETNICH MATEK Z DZIEĆMI
INTERWENCYJNE OŚRODKI PREADOPCYJNE
REGIONALNE PLACÓWKI OPIEKUŃCZO -TERAPEUTYCZNE
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO -WYCHOWAWCZE
TYPU RODZINNEGO
TYPU SOCJALIZACYJNEGO
TYPU INTERWENCYJNEGO
SPECJALISTYCZNO - TERAPEUTYCZNE

W ramach organizacji pieczy zastępczej zalecane jest wprowadzenie opieki rodzinnej lub opieki do niej zbliżonej, tj. dotyczącej osób spokrewnionych, w dalszej kolejności ludzi obcych względem dziecka. Deinstytucjonalizacja opieki nad dziećmi obejmuje dążenie do adaptacji podopiecznych w środowiskach lokalnych, zarówno poprzez usługi prewencyjne na poziomie działania ośrodków pomocy społecznej, jak i usługi ratunkowe - pieczę zastępczą. Istnieje potrzeba systemowego rozumienia opieki i złożonego charakteru pomocy rodzinom od profilaktyki, przez opiekę zastępczą, po zakładany powrót dziecka do rodziny naturalnej.

Wszelkie działania podejmowane względem dziecka, w myśl ustawy, mają kierować się zasadą pomocniczości, jego podmiotowością, dążeniem do utrzymania osobistych kontaktów z rodzicami, kształcenia, rozwoju uzdolnień i zainteresowań, umożliwienia zabawy oraz wypoczynku, a także prawem do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem.

Rola organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Na podstawie art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

W Powiecie Pułtuskim, zarządzeniem nr 73/2011 z dnia 24 października 201 Ir. Starosta wyznaczył na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej pełni funkcję wspierającą względem rodzin zastępczych, dokonując zarówno oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, jak i rodzica oraz wskazuje koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Dąży do tego, aby osoby, które decydują się pełnić funkcję rodziny zastępczej posiadały predyspozycje i motywację do tego, by brać pełną odpowiedzialność za podopiecznych i stale zaspokajać ich potrzeby, wspomagać ich rozwój fizyczny, społeczny oraz emocjonalny. Organizuje szkolenia mające na celu podnoszenie kwalifikacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz zapewnia wsparcie dla istniejących rodzin, w szczególności poprzez tworzenie grup wsparcia, a także dostęp do specjalistycznego poradnictwa. Wspiera również osoby opuszczające pieczę zastępczą w procesie ich usamodzielniania.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Pułtuskim zarządzeniem nr 9/2017 z dnia 1 marca 2017 r. powołał Zespół ds. Pieczy Zastępczej, który odpowiada za realizację jego ustawowych zadań. Posiedzenia Zespołu odbywają się w zależności od bieżących potrzeb lub w terminach wynikających z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wprowadzone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formy pomocy takie jak zespół ds. pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, rodziny pomocowe, osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich mają zdecydowanie pozytywny wpływ na jakość zadań realizowanych na rzecz dziecka i rodziny.

Diagnoza systemu pieczy zastępczej na terenie powiatu pułtuskiego

Niniejszy Program został przygotowany przede wszystkim w oparciu o diagnozę pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu pułtuskiego w latach 2024 - 2026 oraz aktualnych potrzeb wynikających z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Przy opracowaniu dokumentu wykorzystano m.in.: sprawozdania rzeczowo - finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, sprawozdania i informacje własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku oraz ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu pułtuskiego.

Na podstawie informacji uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej dokonano następującej analizy kondycji sytuacji rodzin naturalnych z gmin z terenu powiatu pułtuskiego. Poniżej prezentujemy otrzymane informacje.

Środowisko rodzinne jest fundamentalnym obszarem funkcjonowania, wzrostu, rozwoju i wychowania dziecka. Jego wartość jest bezcenna, dlatego tak trudno ją zastąpić. W systemie rodzinnym przekazywane, realizowane i utrwalane są wartości niezbędne do rozwoju więzi emocjonalnych i poczucia własnej wartości, kultywowania tradycji, nauki postaw wobec ludzi i rzeczy, sposobu komunikacji czy wypełniania podstawowych ról społecznych. Różne środowiska w późniejszym okresie życia człowieka tylko uzupełniają, wzmacniają, a także wzbogacają te fundamentalne wartości, które młody człowiek wyniósł z domu rodzinnego.

Nie zawsze jednak rodzina wypełnia swoje zadania prawidłowo. W sytuacji, gdy jej dobro jest zagrożone dysfunkcjami, szczególnie w opiece nad dziećmi konieczna jest ingerencja instytucji, których statutowym zadaniem jest ochrona małoletnich i rodzin w kryzysie.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pomoc rodzinie naturalnej pozostaje w gestii gminy, zaś organizację pieczy zastępczej powierzono powiatowi.

W powyższym zakresie ośrodki pomocy społecznej w ramach realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny podejmują działania mające na celu wsparcie rodzin naturalnych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Dotyczą one m.in. takich obszarów jak:

- analiza sytuacji rodziny oraz środowiska rodzinnego;
- praca socjalna polegająca na wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwój umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodzin;
- poprawa funkcjonowania dziecka poprzez zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno - bytowych, zdrowotnych i edukacyjnych, wzmocnieniu jego poczucia bezpieczeństwa;
- rozwój systemu poradnictwa specjalistycznego;
- przeciwdziałanie dysfunkcji w funkcjonowaniu rodzin poprzez zapewnienie wsparcia asystenta rodziny i rodzin wspierających;
- promowanie wartości rodziny poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych w zakresie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, kampanii medialnych;
- realizację programów profilaktycznych.

Poniżej przedstawiamy podejmowane działania w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu obowiązków opiekuńczo - wychowawczych w poszczególnych gminach na terenie powiatu pułtuskiego.

Tabela nr 1. Dane dotyczące działań w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej w poszczególnych gminach, stan na dzień 30 czerwca 2026r.

	Gzy	**Obryte**	**Pokrzywnica**	**Pułtusk**	**Świercze**	**Winnica**	**Zatory**
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	6	7	3	41	4	5	4
Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodzin	6	7	7	30	5	5	4
Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej	0	1	1	2	2	1	0

Liczba rodzin współpracujących z pracownikiem socjalnym, których dzieci przebywają w piecz zastępczej	1	1	3	5	2	1	0
Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej	0	0	1	15	0	0	3

Analiza dotycząca bieżącej kondycji rodzin naturalnych pod względem wypełniania zadań rodzicielskich i dysfunkcji w tym zakresie wskazuje na zapotrzebowanie na nowe miejsca w rodzinach zastępczych. Wg danych ośrodków pomocy społecznej na koniec czerwca 2026r., istnieje zagrożenie koniecznością zabezpieczenia 19 dzieci w pieczy zastępczej.

Charakterystyka występujących w rodzinach naturalnych problemów wskazuje na konieczność intensyfikacji działań, szczególnie w zakresie motywacyjnym do podejmowania inicjatywy do pracy na rzecz poprawy własnej sytuacji życiowej, zmiany nawyków powodujących dysfunkcyjność systemu rodzinnego.

W celu realizacji działań opartych na szeroko pojętym wsparciu rodziny, a przede wszystkim zabezpieczenia potrzeb dzieci pozbawionych prawidłowej opieki ze strony ich rodziny generacyjnej, niezbędne jest określenie skali zapotrzebowania w zakresie zapewnienia odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Poniżej przedstawiamy prognozę przewidywanych potrzeb powiatu pułtuskiego dotyczącą ewentualnych umieszczeń w pieczy zastępczej.

Tabela nr 2. Przewidywana liczba rodzin naturalnych z poszczególnych gmin powiatu pułtuskiego przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej w latach 2027 - 2029

L.p.	Miasto/Gmina	2027	2028	2029
1	Miasto i Gmina Pułtusk	12	14	15
2	Gmina Gzy	0	0	0
3	Gmina Obryte	0	0	0
4	Gmina Pokrzywnica	3	2	2
5	Gmina Świercze	4	4	4
6	Gmina Winnica	7	7	7

7	Gmina Zatory	1	1	1
RAZEM		**27**	**28**	**29**

Tabela nr 3. Liczba dzieci z poszczególnych gmin powiatu pułtuskiego, które mogą zostać umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2027 - 2029, w tym dzieci do 10 roku życia.

L.p.	Miasto/Gmina	2027		2028		2029	
		Liczba dzieci	w tym dzieci do 10 roku życia	Liczba dzieci	w tym dzieci do 10 roku życia	Liczba dzieci	w tym dzieci do 10 roku życia
1	Miasto i Gmina Pułtusk	15	12	14	14	18	15
2	Gmina Gzy	0	0	0	0	0	0
3	Gmina Obryte	0	0	0	0	0	0
4	Gmina Pokrzywnica	1	1	1	1	1	1
5	Gmina Świercze	4	2	4	2	4	2
6	Gmina Winnica	6	2	6	2	6	2
7	Gmina Zatory	3	3	0	0	0	0
RAZEM		**29**	**20**	**25**	**19**	**29**	**20**

Na podstawie powyższych prognoz ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu pułtuskiego, w kontekście bieżącej sytuacji rodzin dysfunkcyjnych oraz liczby dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej, należy stwierdzić, iż na przestrzeni kolejnych lat będzie utrzymywał się wysoki wskaźnik konieczności zabezpieczenia małoletnich w pieczy zastępczej.

Odnosząc się natomiast do analizy danych własnych jednostki dotyczących liczby nowych kandydatów wyrażających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej należy wskazać, iż od dłuższego czasu widoczna jest trwała - niska tendencja w tym zakresie, przy jednoczesnym wyczerpaniu limitu miejsc w istniejących rodzinach zastępczych. Aktualnie 3 dzieci z terenu powiatu pułtuskiego przebywa w placówkach poza jego granicami, co generuje wysokie koszty finansowe dla budżetu, a przede wszystkim utrudnia realizację planu pracy z rodziną biologiczną i ogranicza kontakty dzieci z rodzicami.

W odpowiedzi na te wyzwania, kluczowym zadaniem w latach 2027 - 2029 może stać się utworzenie placówki opiekuńczo - wychowawczej dla maksymalnie 14 wychowanków. Działanie to wpisuje się w proces deinstytucjonalizacji poprzez stworzenie kameralnego, nowoczesnego domu o strukturze zbliżonej do rodzinnej. Placówka ta zabezpieczy potrzeby

dzieci, wymagające wsparcia interdyscyplinarnego zespołu specjalistów oraz tych, których umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej jest utrudnione z uwagi na ich starszy wiek (okres dorastania i usamodzielniania).

Dane dotyczące realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pułtuskim w latach 2024 - 2026.

Poniżej prezentujemy podsumowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pułtuskim w latach 2024 - 2026 w zakresie danych dotyczących kluczowych informacji obejmujących dane statystyczne form pieczy zastępczej oraz świadczeń powiatu pułtuskiego związanych z pokryciem kosztów utrzymania rodzin zawodowych, dzieci i osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej oraz usamodzielnianych wychowanków. Informacje zostały przygotowane na podstawie sprawozdań rzeczowo - finansowych z wykonywania przez Powiat Pułtuski zadań na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przekazywanych za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej do Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.

Dane z 2026r. obejmują pierwsze półrocze.

Tabela nr 4. Zestawienie liczby rodzin zastępczych na koniec okresów sprawozdawczych w latach 2024 - 2026.

Okresy sprawozdawcze	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych	Liczba rodzin zastępczych zawodowych	Rodzinny dom dziecka
2024.01.01- 2024.06.30	21	15	2	1
2024.07.01- 2024.12.31	24	16	2	1
2025.01.01- 2025.06.30	25	16	2	1
2025.07.01- 2025.12.31	26	16	2	1
2026.01.01- 2026.06.30	27	16	2	1

Powyższe dane wskazują na nieznaczny wzrost liczby rodzin spokrewnionych i utrzymującą się od 1 lipca 2024r. tendencję w zakresie liczby rodzin niezawodowych w powiecie pułtuskim w latach 2024 - 2026.

Tabela nr 5. Zestawienie liczby dzieci w rodzinach zastępczych na koniec okresów sprawozdawczych w latach 2024 - 2026.

Okresy Sprawozdawcze	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych	Liczba dzieci w rodzinnym domu dziecka
2024.01.01 - 2024.06.30	31	18	11	8
2024.07.01 - 2024.12.31	35	22	7	8
2025.01.01 - 2025.06.30	37	24	10	4
2025.07.01 - 2025.12.31	37	25	8	7
2026.01.01 - 2026.06.30	38	25	8	7

Dane dotyczące liczby dzieci i osób pełnoletnich przebywających w rodzinach zastępczych wykazują tendencję wzrostową w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, pomimo nieznacznego wzrostu liczby tych rodzin. Obserwuje się także zmieniającą się tendencję liczby dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych oraz rodzinnym domu dziecka. Powyższe sytuacje spowodowane były powrotami małoletnich pod opiekę rodziców naturalnych, adopcjami w związku z uregulowaniem ich sytuacji prawnej, a w przypadku pełnoletnich wychowanków usamodzielnianiem się.

Tabela nr 6. Zestawienie świadczeń dla rodzin zastępczych lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych dzieci na koniec okresów sprawozdawczych w latach 2021 - 2023.

Typy rodzin zastępczych	Okresy sprawozdawcze				
	2024.01.01-2024.06.30	2024.07.01 - 2024.12.31	2025.01.01 - 2025.06.30	2025.07.01 - 2025.12.31	2026.01.01 - 2026.06.30
rodziny zastępcze spokrewnione	175 102,20 zł	196 509,60zł	213 350,74 zł	223 115,39 zł	219 484,91 zł
rodziny zastępcze niezawodowe	152 690,68 zł	175 303,22 zł	215 878,87 zł	230 584,00 zł	228 952,17 zł
rodziny zastępcze zawodowe	92 903,00zł	90 334,90 zł	73 068,83 zł	87 986,00 zł	73 704,00 zł
rodzinny dom dziecka	58 254,00 zł	75 167,16 zł	53 095,00 zł	50 426,37 zł	64 491,00 zł

Poniżej prezentujemy zbiorcze dane w formie tabelarycznej dotyczące świadczeń związanych z pokryciem kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej jakie poniósł Powiat Pułtuski, we wskazanych wcześniej okresach.

Tabela nr 7. Zestawienie kwot świadczeń jakie poniósł Powiat Pułtuski na pokrycie kosztów utrzymania dzieci we wszystkich rodzinach zastępczych na koniec okresów sprawozdawczych w latach 2024 - 2026.

Kwoty świadczeń wydatkowanych na utrzymanie rodzin zastępczych	**Okresy sprawozdawcze**				
	2024.01.01 - 2024.06.30	2024.07.01 - 2024.06.30	2025.01.01 - 2025.06.30	2025.07.01 - 2025.12.31	2026.01.01 - 2026.06.30
Suma świadczeń	478 949,88 zł	537 314,88 zł	555 393,44 zł	592 111,76 zł	586 632,08 zł

Dane dotyczące pomocy finansowej dla osób realizujących zatwierdzony Indywidualny Program Usamodzielnienia, tj. pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Tabela nr 8. Pomoc finansowa dla osób usamodzielnianych.

Formy pomocy dla osób usamodzielnianych	**Okresy sprawozdawcze**				
	2024.01.01 - 2024.06.30	2024.07.01 - 2024.12.31	2025.01.01 - 2025.06.30	2025.07.01 - 2025.12.31	2026.01.01 - 2026.06.30
Pomoc na kontynuowanie nauki	61 577,84 zł	61 479,00 zł	73 623,00 zł	63 609,10 zł	57 048,33 zł
Pomoc na usamodzielnienie	8 968,00 zł	24 978,00 zł	9 991,00 zł	19 987,00 zł	0 zł
Pomoc na zagospodarowanie	0 zł	4 544,00 zł	4542,00 zł	6 814,00 zł	2 272,00 zł

Pomoc finansowa związana z wypłatą świadczeń na pokrycie kosztów kontynuowania nauki stanowi największą część budżetu przeznaczoną dla osób będących w trakcie procesu usamodzielniania. W okresie od 01.01.2024r. do 30.06.2026r. wyniosła ona w sumie 317 337,27 zł

Na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinom zastępczym niezawodowym i zawodowym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka może przysługiwać pomoc finansowa na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego. Poniżej prezentujemy kwoty świadczeń przyznanych na ten cel.

Tabela nr 9. Środki finansowe przeznaczone na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla rodzin zastępczych.

Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	**Okresy sprawozdawcze**				
	2024.01.01 - 2024.06.30	2024.07.01 - 2024.12.31	2025.01.01 - 2025.06.30	2025.07.01 - 2025.12.31	2026.01.01. - 2026.06.30
rodziny zastępcze zawodowe	7 815,49 zł	23 445,23 zł	4 000,00 zł	12 000,00 zł	4 000,00 zł
rodzinny dom dziecka	2 370,96 zł	7 348,36 zł	4 000,00 zł	7 031,08 zł	4 000,00 zł

Pomoc finansowa związana z wypłatą świadczeń na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w oparciu o wewnętrzne zarządzenie Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w sprawie zasad przyznawania i wysokości świadczeń pieniężnych wynikających z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyniosła w okresie od 01.01.2024r. do 30.06.2026r.: dla rodzin zastępczych zawodowych 51 260,72 zł, dla rodzinnego domu dziecka 24 750,40 zł, tj. łącznie 76 011,12 zł.

Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej

Powodów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej jest wiele. Każde dziecko, a także jego rodzina ma swoją indywidualną historię. Niezwykle trudno jest w kilku słowach wymienić powody, które stanowią podstawę umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Najczęstszymi przyczynami są niestabilne warunki opiekuńczo - wychowawcze, na które składają się: niepełna struktura rodziny, uzależnienia, przemoc, problemy zdrowotne, w tym zaburzenia w sferze zdrowia psychicznego, niepełnosprawność rodziców lub dziecka, niezaradność życiowa rodziców wynikająca z negatywnych wzorców rodzinnych, izolowanie, zaniedbywanie i krzywdzenie dziecka.

W przypadku gdy rodzice, pomimo udzielonego im wsparcia, nie mogą zapewnić dziecku opieki i wychowania, obejmuje się je jedną z form pieczy zastępczej rodzinnej lub instytucjonalnej. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom. Ostateczny krok, jakim jest pozbawienie dziecka możliwości pozostawania pod opieką rodziców naturalnych, poprzedza zazwyczaj okres pracy z rodziną prowadzonej przez kuratora sądowego, asystenta rodziny, pracownika socjalnego i innych specjalistów mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pokonanie kryzysu w jakim się znajduje oraz tworzenie spójnego systemu wsparcia dla dzieci i rodzin przeżywających trudności.

Jednocześnie wskazując przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej podajemy powody uniemożliwiające ich powrót pod opiekę rodziców biologicznych, które ośrodki pomocy społecznej wymieniały najczęściej:

- brak motywacji do współpracy z instytucjami świadczącymi pomoc i wsparcie na rzecz rodzin naturalnych;
- trudności z wyjściem z nałogów;
- problem ze stałym zatrudnieniem i dostosowaniem warunków mieszkaniowych oraz bytowych do potrzeb rodziny;
- niechęć do zmiany złych nawyków, korzystania z poradnictwa specjalistycznego oraz podnoszenia kompetencji rodzicielskich.

Charakterystyka rodzin zastępczych w powiecie pułtuskim

Rodzina zastępcza z założenia stanowi okresową formę opieki nad dzieckiem, które z różnych względów nie może wychowywać się w środowisku rodziny naturalnej.

W powiecie pułtuskim na dzień 30 czerwca 2026r. funkcjonowało 45 rodzin zastępczych oraz 1 rodzinny dom dziecka, w których przebywało łącznie 61 dzieci i 16 pełnoletnich wychowanków. Wśród rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu było 27 rodziny spokrewnione z dzieckiem, w których wychowywało się 30 dzieci i 8 pełnoletnich wychowanków. Rodzin niezawodowych było 16, a w nich wychowywało się 19 dzieci oraz 6 pełnoletnich wychowanków. W 2 rodzinach zastępczych zawodowych przebywało 6 dzieci oraz 2 pełnoletnich wychowanków, natomiast w rodzinnym domu dziecka 6 dzieci i 1 pełnoletni wychowanek.

Poniższa tabela zawiera liczbowe zestawienie rodzin zastępczych oraz dzieci i pełnoletnich wychowanków w nich umieszczonych w poszczególnych gminach powiatu pułtuskiego wg stanu na dzień 30 czerwca 2026r.

Tabela nr 10. Liczba rodzin zastępczych, dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

L.p.	Gmina	Liczba rodzin zastępczych	Rodzinny dom dziecka	Liczba dzieci i wychowanków w rodzinach zastępczych oraz rodzinnym domu dziecka		Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych
				Dzieci	Pełnoletni wychowankowie	
1.	Pułtusk	21	1	34	8	0
2.	Pokrzywnica	4	0	3	2	0
3.	Obryte	2	0	1	1	0
4.	Świercze	10	0	15	2	2
5.	Gzy	1	0	1	1	0
6.	Zatory	1	0	0	1	1
7.	Winnica	6	0	7	1	0
	RAZEM	**45**	**1**	**61**	**16**	**3**

Na terenie powiatu pułtuskiego nie funkcjonują instytucjonalne formy pieczy zastępczej, jednakże aktualnie 3 dzieci z terenu naszego powiatu przebywa w placówkach poza jego granicami, co generuje wysokie koszty finansowe dla budżetu powiatu, a przede wszystkim utrudnia realizację planu pracy z rodziną biologiczną i ogranicza kontakty dzieci z rodzicami.

Dokonując analizy danych własnych jednostki, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej należy wskazać, iż widoczna jest utrzymująca się tendencja w zakresie braku osób wyrażających gotowość do podjęcia się roli opiekunów zastępczych przy jednoczesnym wyczerpaniu limitu miejsc w istniejących rodzinach zastępczych na terenie powiatu.

Analiza barier w pozyskiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze

Skuteczna rozbudowa bazy rodzinnych form opieki napotyka na szereg barier o charakterze społeczno - gospodarczym oraz systemowym. Diagnoza realiów oraz trendów społecznych pozwala na wskazanie kluczowych przyczyn deficytu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej:

1. *Wzrost złożoności problemów u dzieci trafiających do pieczy:*
   Współcześnie dzieci kwalifikowane do pieczy zastępczej coraz częściej obciążone są głębokimi traumami, zaburzeniami więzi (RAD), zespołem FASD czy zaburzeniami zachowania wymagającymi specjalistycznej opieki. Potencjalni kandydaci obawiają się, że ich kompetencje wychowawcze oraz czasowe okażą się niewystarczające wobec tak wymagających potrzeb podopiecznych.
2. *Wyzwania demograficzne i zmiany w modelu życia:*
   Starzenie się społeczeństwa oraz przesunięcie wieku zakładania rodzin wpływają na spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, które dysponują odpowiednimi warunkami i siłami do podjęcia trudów rodzicielstwa zastępczego. Młodsze pokolenia częściej stawiają na mobilność zawodową, co trudne jest do pogodzenia z długoterminowym zobowiązaniem opiekuńczym.
3. *Bariery lokalowe i ekonomiczne:*
   Wysokie koszty utrzymania nieruchomości, trudności z dostępem do większych lokali mieszkalnych oraz ogólne koszty życia stanowią istotną barierę dla rodzin niezawodowych, które musiałyby zapewnić odpowiednie warunki bytowe dla dodatkowych członków gospodarstwa domowego.
4. *Niewystarczająca elastyczność systemowych form wsparcia:*
   Potencjalni kandydaci wyrażają obawy związane z ograniczoną dostępnością do szybkiej pomocy psychologicznej, psychiatrycznej oraz terapeutycznej w ramach publicznej służby zdrowia, która przerzuca ciężar organizacji tych świadczeń na opiekunów, co zniechęca do podejmowania tej roli.

Integracja Standardów Ochrony Małoletnich z systemem powiatowej pieczy zastępczej

Postanowienia ogólne i podstawa prawna

1. Realizacja zadań w ramach Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej uwzględnia obligatoryjne wdrażanie, monitorowanie oraz ewaluację Standardów Ochrony Małoletnich.
2. Wykonywanie działań bezpośrednio wynikających z przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw jako kluczowy element systemowego zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej na terenie powiatu.
3. Wyeliminowanie ryzyka jakichkolwiek form krzywdzenia małoletnich oraz ujednolicenie procedur reagowania w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia dziecka.

Zadania Organizatora Pieczy Zastępczej

W okresie sprawozdawczym Programu, Organizator Pieczy Zastępczej zapewnia realizację następujących zadań o charakterze ciągłym:

1. Weryfikacja podmiotowa kadry:
   sprawdzanie wszystkich kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzących rodzinny dom dziecka, kadry zarządzającej oraz pracowników Organizatora w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (z dostępem ograniczonym) oraz Krajowym Rejestrze Karnym przed powierzeniem opieki nad małoletnimi.
2. Edukacja i podnoszenie kompetencji:
   organizacja systematycznego wsparcia szkoleniowego dla rodzinnych form pieczy zastępczej oraz kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie:
   - wczesnej identyfikacji symptomów krzywdzenia dzieci (przemoc fizyczna, psychiczna, emocjonalna, zaniedbanie);
   - prawno - organizacyjnych procedur uruchamiania ścieżek interwencyjnych;
   - zasad bezpiecznych relacji personalnych (dorosły - dziecko oraz rówieśniczych);
   - przeciwdziałania cyberzagrożeniom i ochrony wizerunku małoletniego w sieci.
3. Instytucjonalne wsparcie psychologiczno - pedagogiczne:
   zapewnienie stałego dostępu do specjalistycznego wsparcia dla opiekunów zastępczych w celu minimalizowania zjawiska wypalenia opiekuńczego.

Cele i kierunki działań Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pułtuskim na lata 2027 - 2029

Cel główny: zapewnienie dzieciom pozbawionym należytej opieki rodzicielskiej miejsc pobytu w pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków finansowych na to zadanie.

Cele szczegółowe:

1. *Promocja rodzicielstwa zastępczego i rozwój nowych form pieczy zastępczej.*

Zadania do realizacji:

- organizacja pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej),
- pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,

- realizacja procesu diagnostyczno - kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych,
- podnoszenie świadomości społeczności lokalnej i promocja w zakresie wiedzy o rodzinnej pieczy zastępczej.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej,
- liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- liczba wstępnych kwalifikacji kandydatów - pozytywnych i negatywnych,
- liczba przeszkolonych kandydatów na rodziny zastępcze,
- liczba nowoutworzonych rodzin zastępczych,
- liczba i forma organizowanych kampanii informacyjnych na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.

2. *Wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie powiatu pułtuskiego, w tym monitorowanie jakości sprawowanej opieki.*

Zadania do realizacji:

- wspieranie rodziców zastępczych w pełnieniu funkcji wychowawczej poprzez:
  - zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinny dom dziecka pomocy wolontariuszy,
- zatrudnienie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich,
- pozyskiwanie rodzin pomocowych,
- umożliwienie kontaktu dzieci przebywających w pieczy zastępczej z rodzinami naturalnymi,

- prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego oraz rodzinnego),
- zapewnienie wsparcia poprzez możliwość uczestnictwa w projektach realizowanych przez PCPR lub we współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- współpraca Zespołu ds. Pieczy Zastępczej z rodzinami zastępczymi, rodzinami naturalnymi, asystentami rodzin, pracownikami socjalnymi, sądem rodzinnym, placówkami oświatowymi, Policją i innymi podmiotami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba przyznanych form wsparcia dla rodzin zastępczych - merytoryczne,
- liczba organizowanych szkoleń dla rodziców zastępczych,
- liczba grup wsparcia dla rodzin zastępczych,
- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego,
- liczba rodzin pomocowych,
- liczba wolontariuszy,
- liczba wniosków o umożliwienie kontaktów z dziećmi,
- liczba projektów realizowanych na rzecz rodzin zastępczych oraz liczba osób i dzieci w nich uczestniczących.

3. *Kontynuacja i rozwój świadczonych usług w zakresie realizacji zadań pieczy zastępczej.*

Zadania do realizacji:

- objęcie rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i innych specjalistów z zakresu pracy z dzieckiem i rodziną,
- realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (obligatoryjnych i fakultatywnych),
- realizacja zadań związanych z monitorowaniem sytuacji prawnej dzieci przebywających w pieczy zastępczej,

- realizacja zadań związanych z dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba rodzin zastępczych z podziałem na poszczególne formy sprawowanej pieczy,
- liczba zatrudnionych koordynatorów,
- liczba rodzin objętych opieką koordynatora,
- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych z pieczy zastępczej,
- liczba złożonych wniosków o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka,
- liczba dzieci z uregulowaną sytuacją prawną,
- liczba dzieci zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego,
- liczba dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia,
- liczba dzieci przysposobionych,
- liczba złożonych pozwów alimentacyjnych.

4. *Organizowanie pomocy dla osób usamodzielnianych oraz przygotowanie wychowanków do prawidłowego funkcjonowania w dorosłym życiu.*

Zadania do realizacji:

- pomoc przy opracowywaniu przez wychowanków rodzin zastępczych indywidualnych programów usamodzielnienia,
- pomoc finansowa na kontynuowanie nauki dla osób opuszczających rodzinę zastępczą,
- pomoc finansowa na usamodzielnienie,
- pomoc na zagospodarowanie,
- praca socjalna z osobami usamodzielnianymi,
- organizowanie szkoleń, zgodnie z potrzebami osób usamodzielnianych,
- umożliwienie udziału w projektach realizowanych przez PCPR.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba przyznanych form wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej - merytoryczne,
- liczba przyznanych form wsparcia dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej - finansowe,

- liczba organizowanych spotkań dla usamodzielnianych.

5. *Podniesienie jakości usług świadczonych w zakresie wsparcia rodzin zastępczych.*

Zadania do realizacji:

- podnoszenie kwalifikacji kadry zatrudnionej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku,
- udział w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie,
- inicjowanie współpracy z jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba szkoleń dla pracowników pieczy zastępczej,
- liczba przeszkolonych pracowników,
- liczba spotkań w ramach wymiany dobrych praktyk z instytucjami pomocy społecznej.

Analiza SWOT

Analiza SWOT pozwala określić mocne i słabe strony Powiatu Pułtuskiego jako czynniki wewnętrzne, czyli te, na które sam powiat ma wpływ oraz szanse i zagrożenia zewnętrzne czyli te, na które powiat nie ma wpływu i które są uzależnione od otoczenia, w zakresie realizowania zadań związanych ze wspieraniem rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Tabela nr 11. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• działalność PCPR jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, • zaplecze w postaci jednostek pomocy społecznej i pieczy zastępczej, • wykwalifikowana i doświadczona kadra pomocy społecznej, • wykwalifikowana kadra do prowadzenia rekrutacji kandydatów na rodziny zastępcze, • dobra współpraca jednostek statutowo zajmującymi się pomocą rodzinie i dziecku, • sprawny przepływ informacji pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • wzrastająca świadomość potrzeb społecznych w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych, • regularne podnoszenie kwalifikacji pracowników zajmujących się pieczą zastępczą poprzez szkolenia, warsztaty, udział w tematycznych konferencjach, • wsparcie psychologiczne i prawne dla mieszkańców powiatu, w tym dla rodzin zastępczych i naturalnych, • funkcjonowanie grup terapeutycznych dla uzależnionych i współuzależnionych, • funkcjonowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, • wypracowane procedury interwencyjne w sytuacjach kryzysowych w rodzinach.	• zbyt mała liczba funkcjonujących rodzinnych form pieczy zastępczej, zwłaszcza rodzin zastępczych zawodowych, • zbyt mała liczba kandydatów do tworzenia nowych rodzin zastępczych, • zbyt mała liczba specjalistów psychiatrii dziecięcej czy terapeutów rodzinnych, • brak mieszkań treningowych i wspomaganych, • niska aktywność społeczna mieszkańców, • uzależnienie części społeczeństwa od systemu pomocy społecznej, • brak systematycznej współpracy klientów pomocy społecznej w zakresie podejmowanych działań na rzecz poprawy własnej sytuacji życiowej, • ograniczony dostęp do istniejących form wsparcia dla rodzin z terenów wiejskich, • niska aktywność wolontariuszy, • mała liczba niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych, • brak rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, • brak świetlic dla młodzieży zagrożonej demoralizacją, • niska świadomość społeczna o potrzebach w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem, • brak grup wsparcia zróżnicowanych ze względu na rodzaj problemów i potrzeb społecznych, • brak własnych struktur terapeutyczno - psychiatrycznych dedykowanych wyłącznie podopiecznym pieczy zastępczej.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• zwiększenie działań związanych z promowaniem idei rodzicielstwa zastępczego, • systematyczne i skuteczne pozyskiwanie środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej i innych źródeł zewnętrznych na realizację zadań z pomocy społecznej,	• pogarszanie się ogólnej kondycji rodzin naturalnych związanej z narastającymi problemami opiekuńczo - wychowawczymi, • pogłębiający się kryzys w publicznej psychiatrii i psychologii dziecięcej (długie kolejki do specjalistów),

• współpraca z organizacjami pożytku publicznego realizujących zadania z zakresu pomocy rodzinom zastępczym, • realizacja projektów realizowanych z funduszy europejskich i innych źródeł zewnętrznych, które mają na celu wsparcie rodziny, • poprawa efektywności pracy z rodzinami naturalnymi, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, • dostosowanie liczby asystentów rodzin do bieżących potrzeb, • praca z rodzinami naturalnymi w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej, • współpraca z ośrodkiem adopcyjnym, • współpraca z powiatami ościennymi, • możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych, • funkcjonowanie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w PCPR, • polityka prorodzinna Państwa, • korzystne zmiany przepisów wspierających rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, • możliwość podnoszenia kwalifikacji i szkolenia kadry systemu pomocy społecznej w ramach funduszy UE, • rozwój wolontariatu na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej, • realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.	• rosnąca liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej z poważnymi sprzężeniami zdrowotnymi i społecznymi, • niekorzystne trendy demograficzne i niechęć społeczeństwa do podejmowania długoterminowych zobowiązań opiekuńczych, • rosnące koszty utrzymania i bariery lokalowe potencjalnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, • ograniczone środki finansowe na realizację zadań w obszarach pomocy społecznej, • osłabienie więzi międzyludzkich i kompetencji społecznych, • nadmierna biurokracja, • ubożenie społeczeństwa, • zjawisko uzależnienia od pomocy społecznej, wyuczonej bezradności, • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny związanych z uzależnieniami, bezrobociem i chorobami psychicznymi, • występowanie przemocy domowej.

Zakładane rezultaty

1. Wzmocnienie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego.
2. Zwiększenie liczby zawodowych rodzin zastępczych.
3. Umieszczanie małoletnich głównie w rodzinnych formach pieczy zastępczej.
4. Utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej w celu zapewnienia możliwości umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej na terenie powiatu, w przypadku braku miejsc w istniejących formach rodzinnej pieczy zastępczej.

5. Kompleksowe wsparcie rodzin zastępczych poprzez organizowanie szkoleń mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych, organizowanie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy wolontariuszy.
6. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej adekwatnie do potrzeb.
7. Pomoc osobom usamodzielnianym w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia.
8. Zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny naturalnej.

Limit nowo zakładanych rodzin zastępczych zawodowych na lata 2027 - 2029

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych powiatu należy m.in.: opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Limit ten został ustalony na podstawie danych szacunkowych z gmin i miasta Pułtusk na podstawie informacji dotyczących liczby dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej i średniej liczby zawodowych rodzin zastępczych powstałych w powiecie pułtuskim w latach 2024 - 2026.

Limit nowo zakładanych zawodowych rodzin zastępczych na lata 2027 - 2029 w powiecie pułtuskim ustala się następująco:

- rok 2027: 3
- rok 2028: 2
- rok 2029: 1

Wskazanie powyższego limitu stanowi ramy planistyczne dla organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie obsługi i finansowania zawieranych umów zlecenia.

Podmioty uczestniczące w realizacji Programu

W realizacji Programu uczestniczą wg właściwości samorządy lokalne, instytucje, szkoły, media, organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie powiatu pułtuskiego, w tym:

- Starostwo Powiatowe w Pułtusku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku,

- Sąd Rejonowy w Pułtusku,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Pułtusku,
- Urząd Miejski w Pułtusku,
- Miejski oraz Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Pułtusku,
- Placówki służby zdrowia i leczenia uzależnień,
- Organizacje pozarządowe realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej,
- Media lokalne.

Odbiorcy programu

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pułtuskim na lata 2027 - 2029 są:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze i prowadzący rodzinny dom dziecka,
- rodzice naturalni dzieci przebywających w pieczy zastępczej,
- osoby usamodzielniane,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.

Sposób monitorowania i ewaluacji programu

Koordynatorem realizacji Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku.

Monitorowanie programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu pułtuskiego na lata 2027 - 2029 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej corocznej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz analizy zbieranych informacji dotyczących realizacji kierunków działań ujętych w Programie.

Jednocześnie Program, ze względu na podmiot którego dotyczy, podlega bieżącej obserwacji i nadzorowaniu realizacji działań związanych z zabezpieczaniem miejsc w pieczy zastępczej.

Informacje sprawozdawcze przedkładane będą Zarządowi i Radzie Powiatu do 31 marca, następującym po danym roku realizacji Programu.

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników, określająca stopień realizacji celów Programu.

Źródła finansowania programu

Do źródeł finansowania zadań zawartych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pułtuskim na lata 2027 - 2029 należą:

1. Budżet Powiatu Pułtuskiego.
2. Budżet Państwa w ramach dotacji na wspieranie zadań własnych.
3. Budżet samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
4. Budżet innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu pułtuskiego.
5. Środki zewnętrzne, w tym fundusze strukturalne.

Podsumowanie

Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej stanowi wyraz odpowiedzialności samorządu za najmłodszych mieszkańców, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej.

Zadania wynikające z niniejszego Programu stanowią jeden z najważniejszych i najbardziej odpowiedzialnych obszarów polityki społecznej samorządu. Dokument ten nie jest jedynie formalnym planem działań czy zestawieniem tabelarycznych wskaźników. To przede wszystkim długofalowa deklaracja wsparcia, troski oraz budowania bezpiecznego i stabilnego otoczenia dla dzieci, które z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się w swoich rodzinach naturalnych.

Osiągnięcie założonych w Programie celów wymaga wielopoziomowej koordynacji. Sukces tych założeń zależy od ścisłej i partnerskiej współpracy administracji samorządowej, ośrodków pomocy społecznej, sądownictwa, placówek oświatowych, organizacji pozarządowych oraz lokalnych mediów.

Żaden system nie funkcjonowałby jednak bez fundamentu, jakim są ludzie o wyjątkowej wrażliwości. Kluczowym ogniwem i największym kapitałem Programu są rodziny zastępcze

oraz osoby prowadzący rodzinny dom dziecka. To ich codzienne zaangażowanie, cierpliwość i otwartość dają dzieciom szansę na stabilizację i prawidłowy rozwój.

Strategicznym priorytetem podejmowanych działań jest nieustanne poszukiwanie, szkolenie i wspieranie kandydatów na rodziny zastępcze. Doświadczenia minionych lat pokazują jednak, że proces ten, choć kluczowy, ma swoją dynamikę, która nie zawsze nadąża za natychmiastową koniecznością zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych.

Odpowiedzią na to wyzwanie jest powiązanie intensywnego rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej z decyzją o utworzeniu nowej, kameralnej placówki opiekuńczo - wychowawczej. Zadania te nie konkurują ze sobą, lecz stanowią spójną całość w ramach jednego systemu. Utworzenie nowej placówki opiekuńczo-wychowawczej może być bezpośrednim narzędziem wspierającym misję poszukiwania rodzin zastępczych. Daje ona systemowi niezbędną elastyczność i chroni dzieci przed skutkami kryzysu na rynku rodzicielstwa zastępczego, gwarantując, że żadne dziecko z terenu Powiatu nie pozostanie bez profesjonalnej opieki w bliskim mu środowisku.

Zatwierdził:

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Pułtusku
mgr Alicja Patalan

Opracował:
Zespół ds. opracowania Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pułtuskim na lata 2027 - 2029